

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДЗ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
МОЗ УКРАЇНИ»

КАФЕДРА МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ

ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Матеріали XXII Всеукраїнської науково-практичної конференції

Дніпро
2020

Редакційна колегія:

д. філол. н., проф. **Т. В. Філат** (відп. ред.);

к. філол. н., ст. викладач **Н. В. Кузнецова**;

к. філол. н., ст. викладач **К. Ю. Перинець**.

Актуальні проблеми навчання іноземних студентів. Матеріали ХХІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Дніпро, 2020. – 199 с.

Збірник містить матеріали науково-практичної конференції. Розглядаються актуальні проблеми навчання іноземних студентів, а також питання методики викладання української, російської, латинської та іноземних мов у вищій школі.

Для спеціалістів-філологів, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, студентів-філологів.

Усі матеріали друкуються в авторській редакції.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДЗ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
МОЗ УКРАЇНИ»
КАФЕДРА МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

V Міжвузівська науково-практична студентська
конференція з латинської мови

«PER ASPERA AD ASTRA»

Отже, зазначимо, що латинські вислови, словосполучення, а іноді й цілі речення пов'язані з важливими філософськими, духовними міркуваннями, питаннями. Наявність латинських висловів в історичних романах допомагає авторові домальовувати образи своїх героїв. Зазначимо, що використання латинських висловів талановитим майстром слова Павлом Загребельним дає змогу читачеві поринути у світ, мова якого представлена письменником дивовижно реально. Змальоване на сторінках роману життя Богдана Хмельницького слугує приводом для філософських розміркувань над проблемою людського існування, що є ознакою високого інтелекту та освіченості гетьмана.

Лозиняк Ю., Апоненко І. М.

ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛАТИНСЬКИХ НАУКОВИХ НАЗВ РОСЛИН

Назви рослин є ваговою і дуже цікавою складовою кожної мови, оскільки вони відбивають давні знання про рослинний світ. У цій роботі простежується, як назви рослин залежать від географічного положення, цвітіння, практичного значення та семантики. Отже, назви латинських рослин можна розділити на групи:

Семантичні назви рослин

Семантика – наука, що вивчає значення слів та виразів. До таких слів належать і деякі назви рослин:

Elodea Canadensis Michx. – Елодея канадська, водяна чума. Elodes – болотистий. Росте у повільно проточних та стоячих водоймах. Через свою здатність дуже швидко рости і розмножуватися, створюючи щільні скупчення, які заважають судноплавству, отримала назву «водяна чума». Зберігає

властивості домінанта, витісняючи аборигенні гідрофільні види і формуючи збіднені фітоценози з проєктивним покриттям до 50-100%

Rumex confertus – Щавель кінський. *Rumex* є давньою назвою щавлю, яка, можливо, пов'язана з лат. *rumex, icis m* “дротик, металний спис з коротким ратищем” через гостру форму листя рослини. Як видовий епітет вжито дісприкметник *confertus*, а, *um* - “скупчений, зібраний”, що вказує на густі суцвіття щавлю.

Capsella bursa-pastoris – Грицики звичайні. Назва *capsella*, *ae f* перекладається як “коробочка” (зменшувальне від *capsa* - “коробка, ящик”). Складений видовий епітет *bursa-pastoris* перекладається як “сумка пастуха”: трикутна форма плодів цієї рослини нагадує торбинку пастуха (пор. рос. назву рослини: Пастушья сумка).

Laurus nobilis – Лавр благородний. Назва *laurus, i m* пов'язана з кельт. *blavr* або *lauer* “зелений”: лавр – це вічнозелене дерево. Епітет *nobilis* дано рослині тому, що у Стародавньому Римі лавровими вінками та гілками нагороджували переможців і героїв.

Назви, що відображають географічне поширення або батьківщину рослини:

Armeniaca vulgaris – Абрикос звичайний. Іменник *arneniaca, ae f* походить від прикметника *armeniacus*, а, *um* – “вірменський”: плоди цього дерева уперше потрапили до Риму з Вірменії. Пліній називає плоди абрикоса *prunum armeniacum* – “вірменська слива”. Видовий епітет *vulgaris* утворено від лат. *vulgus* “народ, простолюди”. Більш поширеними є назви, які містять інформативні видові епітети, що вказують на географічне поширення рослини, такі як: *europaeus*, а, *um* – “європейський”, *orientalis*, е – “східний”, *chinensis*, е – “китайський” та ін.

Назви, що вказують на час появи (цвітіння) рослини:

Calendula officinalis – Календула лікарська. Назва *calendula, ae f* походить від лат. Calendae – “календи, назва першого дня місяця” і пов’язана з тим, що рослина цвіте протягом тривалого часу.

Chelidonium maius – Чистотіл великий. Назва *chelidonium, i n* походить від грецьк. chelidon – “ластівка”. За спостереженнями давніх греків, рослина з’являється, коли прилітають ластівки, і відмирає, коли вони відлітають у вирій. У Діоскρίда є ще одне міфологічне пояснення цієї назви: “Кажуть, що коли пташеня ластівки сліпне, мати приносить у дзьобі цю траву і виліковує його”. Як видовий епітет вжито форму вищого ступеня прикметника *magnus*, а, um – “великий”. Серед видових епітетів, що вказують на час появи (цвітіння) рослини поширеними є такі: *aestivalis*, e – “літній”, *vernalis*, e – “весняний” та ін.

Назви, що вказують на практичне значення рослин:

Atropa belladonna – Беладонна звичайна. Родова назва є індіферентною: К. Лінней назвав рід *Atropa* на честь однієї з парок грецької міфології Атропи, яка перерізала нитку життя кожної людини (більшість рослин цього роду дуже отруйні). Іменник *belladonna, ae f* походить від італійських слів: *bella* – “красива” і *donna* – “жінка”. У давнину жінки користувалися соком цієї рослини як косметичним засобом: ним натирали щоки як рум’янами та закапували його в очі, від чого зіниці розширювалися, а самі очі здавалися більшими та блискучими.

Viburnum opulus – Калина звичайна. Іменник *viburnum, i n* походить від лат. *viere* – “плести, вити”: з молодих гнучких гілок рослини плели кошики. Іменник *opulus, i f* – давня латинська назва клена (листя калини нагадує листя клена).

Можна зробити висновок, що досить часто назва виду являє собою комбінацію різних за характером ознак інформативних компонентів, які відображають морфологічні особливості рослини, їх географічне поширення або екологічне середовище зростання, час появи або цвітіння, практичне

значення та ін. Більшість інформативних назв є мотивованими, вони мають досить прозору внутрішню форму.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закалюжний М. М. Латинська мова : підручник для студентів біологічних спеціальностей вищих навчальних закладів / М. М. Закалюжний. – К. : Либідь, 2003. – 367 с.
2. Чопик В. І. Латинська ботанічна номенклатура : навч. посібник / В. І. Чопик, А. В. Єна. – К. : РВЦ “Київський університет”, 1996. – 57 с.
3. Гриценко С. П. Латинська мова для студентів-агробіологів : навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / С. П. Гриценко, О. Ю. Балалаєва – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 383 с.
4. Светличная Е. И. Этимологический словарь латинских ботанических названий лекарственных растений / Е.И. Светличная, А.И. Толок. – Х. : Золотые страницы, 2003. – 288 с.
5. Минц И. П. Этимологический словарь лекарственных растений / под ред. А. Ф. Гаммерман. – Л. : Изд. Ленингр. хим.-фарм. ин-та, 1962. – 54с.
6. Каден Н. Н. Этимологический словарь научных названий сосудистых растений, дикорастущих и разводимых в СССР / Н. Н. Каден, Н. Н. Терентьева. – М. : Изд. МУ, 1979. – 267 с
7. Шаповалов Л. В Дослідження семантики латинських назв рослин як важлива умова підготовки майбутнього вчителя біології / <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/3/117.pdf>

Ноздрань Є., Ратомська Л. В.

Університет імені Альфреда Нобеля

БЕСТИАРИЙ

В античних источниках, дошедших до наших дней на латыни и греческом языке, особую нишу занимает мифология и её фантастические чудовища.